

ივერიის

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დისპანჩერულად
და განცხადებათა დასახელებად
უნდა მიმართოს რედაქციის და წიგნითვის.
გაზეთის საბავშვო განყოფილება.
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრუქტურის პირველი გვერდზე
15 კაპ., მეორეზე 8 კაპ.

№ 227 ტელეგრაფი

პარასკევი, 9 მისი 1897 წ.

თ. მ.	პარასკევი	საბათი	დღი	პარასკევი	საბათი
12	10	6	6	6	50
11	9 50	5	5	5	50
10	8 75	4	4	4	75
9	8	3	3	3	50
8	7 25	2	2	2	75
7	6 50	1	1	1	50

კალენდრის ნომერი — ერთი შუბრი.

№ 227 ტელეგრაფი

შემდეგი ნომერი გაცემისას,
დღესასწაულის გამო, გამოვა
კვირას, 11 მისის.

მ. გოგოვი
აფთიაქის საწყობში (Складъ)
პროკიზორის
ნ. ი. გავიარაგისა
მიღებულია ბევრი: ვაგირი (Сѣრა),
სპირიტის შაბიანი (Мѣдный купоросъ) და ყოველგვარი საღებავი.
ფეკილი და საკონსერვო წამლები
და სხვა-დასხვა საოჯახო ნივთი.
პეტრიცკით პროკიზორი ნ. გავიარაგისი.
(3-107-1)

ტფილისი, 8 მისი.

ბ. ივანეჯოს გამოძიებამ სჩანს,
რომ რაკი ისპანდარიანის მარტოკის
დაუქმებია ზედმეტად და სინჯავ
საკვების და დახოცილი ღორისა და
სხვა მოხელენი ამ საქმისაგან დაუთ-
ხოვნი (устранили) სხვათა შორის,
ეს წესი უნებრა: ჭინიბა და ტრი-
ხინიანი ღორი იქვე საყაბოში უტ-
ყავებია და იქვე საყაბოშივე უტ-
ლია ქონი. ჭინიანი ღორის ტყუპ-
ქონით მისით დამა უღვია და ტყუ-
პი და ქონი უღვია ღორის პატ-
რონისათვის. ქონი ტრიხინიან
ღორისათვის უნებრებია პატრონებ-
სათვის იქვე საყაბოშივე, რომ ხარ-
შვით ტრიხინა უნებრებელ კენა (въ
пѣсляхъ обезвреживанія) ამისათვის
იქვე საყაბოში კანტარის კედელ-
ში მდგარა ქვაბი, რომელიც
უხარშავთ ტრიხინიანი ღორი. ამ
გვარად ქონი უღვიათ ან იქვე კან-
ტარისთან, ან ფარდულეებში, ან
დაკლული ღორი ინახებოდა, ან სხვის
ფარდულეებში, საცა ყაბებში ღორის
პროკინი. საქონელ და ხარვეზი, ტა-
როსის მიხედვით, ხან კანტარისთან
ყოფილა და ხან ღორის სახოც ფარ-
დულეებში, ხოლო ამ უკანასკნელე-
ში განსაკუთრებულ (исключитель-
но) შემთხვევით მოხდებოდა ხოლო
მეო, ესე იგი მაშინ, როცა ავღრის
გამო შეუღებულ იყო გარედ ცხარ-
ში კანტარისთან ახლო, ცის ქვეშ.
ასე უნებრებია ბ. ისპანდარიანის.
ისპანდარიანის ამისთანავე უთქვამს,
რომ საქონელ ხარვეზი ან იქვე თუ
მარტო არუთინოვის ფარდულეში იყო
ხოლო, არამედ სხვისისაშიცა, მა-
გალითებრ, ბევრს ქობულთის და
ავეტიკ ბატევისაში. ქონის პირ-
დაირი აღება და გატყუვება, თუ
კარგი დღე იყო, იქვე კანტარის კე-
დელთან მოხდებოდა ხოლო, საცა
ქვაბი იდგა, და თუ ავი დარა—თვით
საკუთარი ფარდულეში. როცა საკუ-
თარი ფარდულეში ბევრი დაკლული
ღორი გროვდებოდა და ალაგი არ
იყო, არუთინოვის ფარდულეში უც-
დიან ქონი და უტყუვებიათ. ქონ-
აკლილი და გატყუვებული ტრიხი-

ნინი ღორი უნდა უკანვე მოეტანათ
და იმ ფარდულეში დაეწყათ, რომე-
ლიც ამისთანავე მისთვის იყო დანი-
შნული. გამოძიება ამბობს, რომ იგი
დაკლული ღორი, რომელსაც ქონს
აკლიდნენ იქვე კანტარის კედელ-
თან, უღვლები მოქონდათ უკანვე
ფარდულეში დასაწყობად. აქ ქონის
აკლას ყველა ჰგებდა კანტარაში
შემსვლელი და გამოშვლელი და
თვალ-ყური გარადავიასაც სჭერია და
ამიტომ აქედან უკან დაბრუნება ტრი-
ხინიან ხორცის მთლიანსავე იყო-
ვი (вполнѣ обезвреженъ), ამბობს გა-
მოძიებელი.

სულ სხვა გარემოებაში ყოფილა
იგი ხორცი, რომელიც უღვლებიათ
არუთინოვისათვის, დასძენს ბ. ი-
ვანეჯოს.

ინც ამ საგანზე კითხული ყოფი-
ლა ბ. ივანეჯოსაგან, მაგალითებრ,
თანამეგრე ბ. ისპანდარიანისა ბ. ი-
ვანეჯოსი და გარადავი, რომე-
მელსაც, ბ. ისპანდარიანის ბ. ივანე-
ჯოთ, თვალ-ყური ძეგრა ამ ჭინი-
ბა და ტრიხინიან ღორების წაღებ-
ვასა და საქონელ ხარვეზზე, ამ-
ბობს, რომ არუთინოვის ფარდულე-
ში საქონელ ხარვეზ ტრიხინიან ღო-
რისა პირველად გვემისო. მაშ რი-
ლისათვის უღვლებიათ არუთინოვისა-
თვის ტრიხინიანი ღორები? თვითონ
ბ. ივანეჯოსი დასაძინებია ამის გამო ამ-
ბობს, რომ ბ. ივანეჯოსი უღვლებია
საძლია არ სკონდოდას, რადგანაც
ქონი მარტო ჩემს ზედმეტადობის ქვეშ
იყო, მაგრამ გარადავი-ის უნდა
სკონდოდა და თუ ამბობს პირვე-
ლად ესა მესმის, იქნება იმ რვა
ტრიხინიან ღორზე ამბობს, რომე-
ლიც 31 იანვარს დაიკლა და რომე-
ლიც ტერ-სიმონიანის (ყარაულს)
მიუტია არუთინოვისათვის დილა
იქნებოდა, ვიდრე გარადავი მოვი-
დოდა.

როგორ ბ. ივანეჯოსი უღვლებია, რომე-
მელსაც, ვითარცა თანამეგრე ბ. ი-
ვანეჯოსისა, ვიღაც სხვებმა სხვა
თავისი უფროსის მაგივრება, როცა
საკუთრება მოითხოვდა, არ უნდა
სკონდოდა არუთინოვის ფარდულეში
საქონელ იხარშება თუ არა ტრიხი-
ნინი ღორი? ეს რა დასამაღავი იყო,
რომ არ უყოლიებია ბ. ისპანდარი-
ანის, ან სხვის ვისმე! გარადავი,
რომელსაც ბ. ისპანდარიანისაგან
დავღვლებული ჰქონია ამისთანავე
თვალ-ყურის ქერა, იძინის, რომ
პირველად მესმის, რომ არუთინოვის
ცხარეში საქონელ ტრიხინიანი ღო-
რი რა და გატყუვება მისი, იქ-
ნება გარადავი სხვის ამბობდეს!
და არა იმას, რაც ესე ვადაქრებოდა
უთქვამს, „პირველად მესმის“?

მოით და ამის შემდეგ ნ. ი-
ვანეჯოსი, რომ აქაც რაღაც უწყნარო
ყოფილა და არა იყო—აა, აშკარად
სჩანს, რომ არუთინოვისათვის მითამ-
ბება საქონელ ძველ ტრიხინიან ღო-
რისა რაღაც უწყნარო ყინულზე
დაწერილი და ჯანდით და ბურუსით
მოკლული. ეს დავისამოთ და ამას-

თან ისიც, რომ თვით ბ. ისპანდარი-
ანის სიტყვით დადგენილია და
ბ. ივანეჯოს გამოძიებითაც დამტ-
კიცებული, რომ არუთინოვისათვის
თვით ბ. ისპანდარიანისაც უღვ-
ვია ტრიხინიანი ღორი.

გარდა ამისა გამოძიება იმასაც
გვარწმუნებს, რომ არუთინოვის ბ. ი-
ვანეჯოსისაგან დაუკითხავადაც
უზიანდა ტრიხინიანი ღორი თვით
სავეტერინარო საუკუნოდამ. ავი-
ენა იტყვის; ეს რა შინაური კაცი
ყოფილა არუთინოვი, რომ ამისთან-
ნაბი უნებრებია? ვერ ზოგად
თქმა უსამართლო იქნება, ხოლო
ეს კი უშეკელია და თვით ბ. ი-
ვანეჯოსისაც ამტკიცებს, რომ 31
იანვარს არუთინოვის 15 ღორი დაუ-
სვენეს და იმათი რვა ტრიხინიანი
გამოჩნდა. რა თქმა უნდა, ჩამო-
ურთივებიათ, სავეტერინარო საუკუ-
ნაში დაკვრებით და მეორე დღე
დილა აღრიანდა ეს რვა დაკლული
ღორი ისე არუთინოვის საუკუნაში
მისულა და დილა მშვიდობისა მოუ-
სხნებიათ. როგორ უნდა მოხდებოდა
ყოფი?

ჯერ არუთინოვის ეს ამბავი უარ-
უხვია და მერტივი გამოძიებამ გაუ-
ტყუებია. ამ როგორ ყოფილა
ყველა ეს: ბ. ისპანდარიანის, რო-
ცა „въ пѣсляхъ раздѣленія труда“
ღორის ხორცის ზედმეტადობა თვით
დაუქმებია და ამ საქმედამ დაუთხო-
ვნია თვის თანამეგრე დედაბრ-
ვი, ფერშლი და სხვა მოხელენი,
ყარაული (сторожъ) საყაბოში ტერ-
სიმონიანის იმოდენად სანდა კ-
ცად უტყვია, რომ თვის მიერ დამე-
გრეული ნაწილი ზედმეტადობის
მარტო იმისათვის გაუტყვნია. რო-
გორა? იყობათ, ისე, რომ ტრი-
ხინიანი და ჭინიანი ღორის საკუქნაო
თვითონ ისპანდარიანის კლიტით
უტყვნია და ყარაულს ტერ-სიმონი-
ანის-კი უღია. Раздѣленіе тру-
და, თუ გნებავთ, ამას ჰქვია. ვიდრე
მა კიდევ არაფერი, უღია და თავი-
სის ნებით უღვლებია ტრიხინიანი
ღორი არუთინოვისათვის და სხვები
სათვისაც. გამოძიება ამისა მარტო
ორს მაგალითს გვიჩვენებს, რომელ-
თაც ბ. ისპანდარიანისაც ამტკიცებს:
ერთხელ რვა ტრიხინიანი ღო-
რი არუთინოვისათვის მიუტია 31 იან-
ვარში დაკლულებისა და ოთხი
სხვებისათვის 15 თებერვალში დაკ-
ლულებისა. ამ ოთხივე ერთი კიდევ
მიიტ არუთინოვისა ჰგებოდა.

აქ ჩვენთვის საყურადღებოა მარ-
ტო პირველი მაგალითი იმ მხრით,
რომ აქ სჩანს ნასკვის წყერი იმისი,
თუ სიღამ და როგორ ამარტყე-
ბდა ტფილისის საყაბო ტრიხინისა.
აქ, ამ მაგალითის გამო ბ. ი-
ვანეჯოსის კი ამბობს, რადგანაც ერ-
თადერთი საკუქნაო მქონდა, იძლე-
ვით ვიყავ აქ, ამ ერთს საკუქნაში,
მეუღვლები დაკლული ღორი, ტრი-
ხინიანი, ჭინიანი, ქონ-აკლილი,
ქონ-აკლული, უკვე გასინჯული,
გასინჯავი და სხვა ამისთანა. ამი-

ტომაც საკუქნოდ დავინახე ვასაღები
საკუქნაო მებარებია ტერ-სიმონი-
ანისათვის, რადგანაც ყაბებში
ღამით დაკლული ღორი დილა აღ-
რიანდ უნდა შეეტანათ საკუქნაოში
გასაჩრქვად და რომ იგინი არ შეე-
ფერებინა, ტერ-სიმონიანისც მიე-
ვდა საკუქნაოს ვაღებო, როცა 1-ს
თებერვალს მივედი საყაბოში, ტერ-
სიმონიანისაგან შევიტყე, რომ ჩემს
მისვლამდე მას მიუტია რვა ტრიხინიანი
ღორი არუთინოვისათვის და მაშინვე
წავედი არუთინოვის ფარდულეში და
გინახე, რომ სამის ღორისაგან უკვე
ქონი აუღია და ქონ-აკლილი ხორ-
ცი იმის მაგიერ, რომ უკან მოეტანა
ჩემს საკუქნაოში, იქვე საყაბოს
ფერდულეზე გადაყურია და სხვა ხუთი
ღორი-კი იქვე ეწყო და იქვე გან-
კარგულება მოვახდინეთ, რომ ეს
ხუთი ღორი ჩემს საკუქნაოში მიე-
ტანათ და ტერ-სიმონიანისათვის
ჩაებარებინათ მას შემდეგ, რაც ვატ-
ყუებდნენ და ქონს აკლიდნენ.
მისულა და დილა მშვიდობისა მოუ-
სხნებიათ. როგორ უნდა მოხდებოდა
ყოფი?

გამოძიება ამის შესახებ იმ რას
გვეუბნება. როცა საკუქნაოში ჰგრო-
ვდებოდა რამდენიმე ტრიხინიანი და
ძალიან ჭინიანი ღორი, უტყვია და
გატყუებულნი იშვიათი იყო, რომ
ყოველი ეს ეწვათ. ამებს უფრო
სჩნებოდა ჰგებდნენ ტერ-სიმონიანის
სამის ქარხანაში, საცა, გარადავი-
ვის თანადსწრებით, ხარშვით უნ-
და მოესპათო. არც იმის განსაზღუ-
რული ანგარიში—რამდენი ტრიხი-
ნინი და ჭინიანი ღორი უღვლებიათ
ქონის ასაკულად და ამთავარი რამ-
დენი დაუბრუნებიათ უკან, აქ ინი-
სი—რამდენი უწევთ და რამდენი
მოუსპათო სამის ქარხანაში ხარშ-
ვით, ამბობს გამოძიება, და თვით ის-
პანდარიანისაც ამტკიცებს, ცალ-კა-
ლევ ამის ანგარიში არ გვეწერიათ.

ტერ-სიმონიანის სიტყვით-კი აღ-
ნიშნდა, რომ ღვინობისათვის მარ-
ტად სულ 50 ღორი მიუტანიათ
მის ქარხანაში. სავეტერინარო ზე-
დამხედველობის დაეთვლიდამ-კი
სჩანს, რომ ოქტომბრიდან მარ-
ტად 66 ტრიხინიანი ღორი
ყოფილა და 605 ჭინიანი.
ვაკეთ, ორმოც-დაათი სწული ღო-
რი ტერ-სიმონიანის მოუსპათო ხარშ-
ვით, დანარჩენი რა ქნული? გამოძი-
ბა და გარადავი ამტკიცებს, რომ
იშვიათად უწევთ სწინანი ღორი.
თვითონ ბ. ისპანდარიანისაც გვა-
რწმუნებს, რომ უფრო ტერი-
ანისა და დახუცილი ღორისა და
მომეტყუებელი იშვიათი იყო, რომ
ყოველი ეს ეწვათ. ამებს უფრო
სჩნებოდა ჰგებდნენ ტერ-სიმონიანის
სამის ქარხანაში, საცა, გარადავი-
ვის თანადსწრებით, ხარშვით უნ-
და მოესპათო. არც იმის განსაზღუ-
რული ანგარიში—რამდენი ტრიხი-
ნინი და ჭინიანი ღორი უღვლებიათ
ქონის ასაკულად და ამთავარი რამ-
დენი დაუბრუნებიათ უკან, აქ ინი-
სი—რამდენი უწევთ და რამდენი
მოუსპათო სამის ქარხანაში ხარშ-
ვით, ამბობს გამოძიება, და თვით ის-
პანდარიანისაც ამტკიცებს, ცალ-კა-
ლევ ამის ანგარიში არ გვეწერიათ.

ტერ-სიმონიანის სიტყვით-კი აღ-
ნიშნდა, რომ ღვინობისათვის მარ-
ტად სულ 50 ღორი მიუტანიათ
მის ქარხანაში. სავეტერინარო ზე-
დამხედველობის დაეთვლიდამ-კი
სჩანს, რომ ოქტომბრიდან მარ-
ტად 66 ტრიხინიანი ღორი
ყოფილა და 605 ჭინიანი.
ვაკეთ, ორმოც-დაათი სწული ღო-
რი ტერ-სიმონიანის მოუსპათო ხარშ-
ვით, დანარჩენი რა ქნული? გამოძი-
ბა და გარადავი ამტკიცებს, რომ
იშვიათად უწევთ სწინანი ღორი.
თვითონ ბ. ისპანდარიანისაც გვა-
რწმუნებს, რომ უფრო ტერი-
ანისა და დახუცილი ღორისა და
მომეტყუებელი იშვიათი იყო, რომ
ყოველი ეს ეწვათ. ამებს უფრო
სჩნებოდა ჰგებდნენ ტერ-სიმონიანის
სამის ქარხანაში, საცა, გარადავი-
ვის თანადსწრებით, ხარშვით უნ-
და მოესპათო. არც იმის განსაზღუ-
რული ანგარიში—რამდენი ტრიხი-
ნინი და ჭინიანი ღორი უღვლებიათ
ქონის ასაკულად და ამთავარი რამ-
დენი დაუბრუნებიათ უკან, აქ ინი-
სი—რამდენი უწევთ და რამდენი
მოუსპათო სამის ქარხანაში ხარშ-
ვით, ამბობს გამოძიება, და თვით ის-
პანდარიანისაც ამტკიცებს, ცალ-კა-
ლევ ამის ანგარიში არ გვეწერიათ.

ბა, დანარჩენი რა ქნული? გამოძი-
ბა და გარადავი ამტკიცებს, რომ
იშვიათად უწევთ სწინანი ღორი.
თვითონ ბ. ისპანდარიანისაც გვა-
რწმუნებს, რომ უფრო ტერი-
ანისა და დახუცილი ღორისა და
მომეტყუებელი იშვიათი იყო, რომ
ყოველი ეს ეწვათ. ამებს უფრო
სჩნებოდა ჰგებდნენ ტერ-სიმონიანის
სამის ქარხანაში, საცა, გარადავი-
ვის თანადსწრებით, ხარშვით უნ-
და მოესპათო. არც იმის განსაზღუ-
რული ანგარიში—რამდენი ტრიხი-
ნინი და ჭინიანი ღორი უღვლებიათ
ქონის ასაკულად და ამთავარი რამ-
დენი დაუბრუნებიათ უკან, აქ ინი-
სი—რამდენი უწევთ და რამდენი
მოუსპათო სამის ქარხანაში ხარშ-
ვით, ამბობს გამოძიება, და თვით ის-
პანდარიანისაც ამტკიცებს, ცალ-კა-
ლევ ამის ანგარიში არ გვეწერიათ.

ესე იგი მაშინ, როცა ავღრის
გამო შეუღებულ იყო გარედ ცხარ-
ში კანტარისთან ახლო, ცის ქვეშ.
ასე უნებრებია ბ. ისპანდარიანის.
ისპანდარიანის ამისთანავე უთქვამს,
რომ საქონელ ხარვეზი ან იქვე თუ
მარტო არუთინოვის ფარდულეში იყო
ხოლო, არამედ სხვისისაშიცა, მა-
გალითებრ, ბევრს ქობულთის და
ავეტიკ ბატევისაში. ქონის პირ-
დაირი აღება და გატყუვება, თუ
კარგი დღე იყო, იქვე კანტარის კე-
დელთან მოხდებოდა ხოლო, საცა
ქვაბი იდგა, და თუ ავი დარა—თვით
საკუთარი ფარდულეში. როცა საკუ-
თარი ფარდულეში ბევრი დაკლული
ღორი გროვდებოდა და ალაგი არ
იყო, არუთინოვის ფარდულეში უც-
დიან ქონი და უტყუვებიათ. ქონ-
აკლილი და გატყუვებული ტრიხი-

ისიც საკითხავია, არუთინოვის სულ
ფერდულეზე უწერია სავეტერინარო
საკუქნაოდამ ზილდური ტრიხინიანი
ხორცი, თუ სხვა ფრევალიც მოუ-
ხარებია? ამაზე ვადაწვეტილს ვე-
რის ვიტყვით, მხოლოდ ერთი რამ
არის საცარი. ბ. ივანეჯოსი არუთინო-
ვის საკუქნაოში 32 ფეხი უპო-
ვია სალორად მარტო ჩაღვლებული,
აქედამ 22 ტრიხინიანი აღმოჩნდა.
ეს იყო მარტო მარტო პირველი
რიცხვები. გამოძიებამ მოხსენებუ-
ლია, რომ არუთინოვის ყველგვარე-
ში დაიწყო სალორად ჩაღვლე-
ლი დაიწყო სალორად. მარტო ყველ-
გვარი იყო 29 იანვრიდან დაწვე-
ლი ნ-ს თებერვლამდე. 31 იანვარს
რვა ტრიხინიანი ღორი წაღვლია არუ-

თინოს სავეტერინარო საუკუნადამ, რვა ღორს სწორედ 32 ფეხი აქვს და 32 ფეხი საორედ ჩადებულ უფროსი ბნ ქაქიქის და ამათში 20 ტრინინარი, იქნება ეს შემთხვევის საქმეც იყოს, მაგრამ საოკარიკია ასეთი ტრლ ამხანაგობა ამ ხმა-ამოღებულ ციფრებისა!

არა ნაკლებ საოკარიკა, რომ 7 პირის 1894 წლისას გუგურქართისთვის ქალაქის მორატისთვის მიურთმევათხოვნა, რომ 18 ზემ მიერ დაკლებული ღორი ტრინინანი გამოდგა და დამოუკვესო და ვთხოვთ თითო ღორში 19 მანეთი და 20 კაპ. მიმოხეთო და სულ 345 მანეთი და 60 კაპ. თქვენ თითონ მოგესტენებათ, რომ ტრინინანს ღორს იმისთანა ნიშნები არა აქვს, რომ უტრინინანი ღორისაგან შემდგომად გამეჩრია და არ მყეყნაო საკლავად. ვაგებობას უარი უთქვამს. მაისის 31-ს ხელახლი უთხოვნი და აქ ზედმიწევნითი კონდა გამოუჩენია კანონების მე XIII ტომისა და იმისი თუ-რა მოწყობილობა უნდა, რომ კაცმა შეატყოს ღორი ტრინინანია, თუ არა. ყასამი არუთინოვი დიდი სხეულიოსტი" ყოვილა ამისთანაგში, როგორც მისს ხოხანს ეტყობა პირდაპირ.

აქედამ აშკარდ ცხადია, რომ არუთინოვს არა ეთხებულ და ოჯგერ დღუგისა სკემ ტრინინან ღორებთან 1894 წელსა და ამ წლიდამ 1896 წლამდე ვინ შეუშლიდა ხელს, რომ ეს დანშა და აქედმიქთ ამისათვის არ მიმდგარს მიმდგაროვი, როგორც „კულტუროსანს“ ვაჭარს შეუშენს. მერე კანონებიც კარვად სკედინდა და ტრინინანის მოხრეკის საქმეც!

ასე გამოდის, რომ რაკი არუთინოვის უარი მიუღია, თითქო ხნავა ვახს შესდგომია, რომ ტრინინანი ღორები ისევ იმისთან დაბოკლინი მიხულებდნენ და ზარალს ამ გზით გადაჩინდო. თუ ესეა, მე-დნი შესწენია, რადგანაც ტრინინანინიცი შეხვედრია ტრინინან ღორის საუკუნოს მიველა და თითქმის გამგებელიდაც. ეს თხოვნი ხომ 31 მაისს მიურთმევა არუთინოვს. არ ეციოთ-ყო ამასთან რა კვეშირა აქვს, ხოლო უნდა ეს ვსთქვამ სკემის საესებისათვის, რომ არუთინოვს 16 ივნისს 1894 წელს ქალაქის სავეტერინარო მკურნალის მხტარის ოპანჯანის ძის ისანდაროვისთვის ვეკციონი მიუღია ორმოც და-ათის თვემინისა, ვეკცილი დამტკიცებული იმავ თარის ნოტარისისაგან № 5067. პირველს მკათათვეს 1895 წელს მეორე ვეკცილი მიუღია იმავ ისანდაროვისათვის სამოცის თუმინისა, ნოტარისისაგან დამტკიცებული № 5770.

ვინ იტყვის აქ უკლდ რასმეს? ვანა შესაძლო არ არის, რომ ბნ ისანდაროვის თათვის ალალი ფული უსტესხებინოს ძალიან შესაძლოა, რომ იტყვას, რომ ყველა „კულტუროსანი“ მცველი და გამრჯელი და ამის კამო ფულიანიცა. მაგრამ აქ ყურის როგორღაც ეხამუშება ერთის მხრით არუთინოვის ხსენება, რომელსაც ტრინინან ღორებთან რაღაც დამოკიდებულება ჰქონია, დ მეორეს მხრით ავეტერინარო მკურნალის სახელი და ერე საყსპოს ზედამხედველისა, რომელიც საკუთრივ დინება ტრინინან ღორების თვალ ყურის დევნა

და სხვა მოხელენი-კი სხვა საქმეებზე დააყენა „ВЪ ПЦЛЯХЪ РАЗДЪЛЕНИЯ ТРУДА“.

მერე რაო? იკითხება. მერე ისა, რასაც შემდეგ მოგახსენებთ და მით ვადათავებთ ამ ტრინინან ისტორიას.

მითარგობის განმარტულებანი

სქალაქში იმპერატორმა ამხალისნისა დღესა უოჯად უმოწყალებად ეთთალ ანება და უწყალობა გურაის ქვეყანა „დრუჟისის“ აფერად ნამოყვას კონსტანტინე გოგოლიშვილს კურდეს დის მქალა და წარწერით „ამაღმობისათვის“ უფლებ სტარებად წმ. გიორგის ორდენისა დასტოთ, ნადგად ორ გზას დაჯილდოებისა ეგულებად სტარებულ ოქროს მქალაით წარწერით „მხვრამისათვის“ წმ. გიორგის ორდენისა დასტოთ, და წამწინაშისათვის, რომელიც მან გამოაჩინა, 1887 წლის 31 ანისის დასაქმანში ჩხადის ხეობაში, შეგანდარბანდუქთან პრმოლას დრესა.

ახალი ამბავი

ბათუმი. ოთხშაბათს, 7 მაისს, ნაშუადღევს 1 საათზედ, ზარინოვს“ გემი ბაიროლიბთა და ყვიცილით მორთული, „რუსეთის სა-ნაონსო და სააღმ-მიმცემო საზოგადოების“ ნათოსადურს მოადგა. მისს იმპერატორის უფლოლსობას შემეკიდრე ტესთარვისს მიხეულე კაცების და ადგილობრივი მკვიდრნი ურას მძილით მიგებდნენ. მისს იმპერატორების წინაშე წარსდგნენ: კავკასიის მთავარმართველი გენ.-ადელტანტი თავ. გ. ს. გალიცინი, ქუთათისს გუბერნატორი გენ.-ლეიტენანტი შლოგინოვი, ტფილისის გუბერნატორი მათის უდიდებულესობის კარის კამერერი თავ. გ. შერვაშიძე, ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის ოლქის უფროსი დ. ს. ბოგუცკი, ბათუმის კამენდანიტი გენ.-მაიორი პოლიტაიანი და სხვანი. სადღიო „ზარინოვს“ გემზედ მიირთვეს. მისს იმპერატორების თვალსადასაძილოს 9 საათზედ წაბრძანდა ბორჯომს. მისს იმპერატორებითი უდიდებულესობას თან ახლავან: ტ. ს. ღარიბაშვილი, აილუბანტი ბოისმანი და დოქტორი აიკანოვი. (კავკ.)

ოთხშაბათს, 7 მაისს, ნაშუადღევს 1 საათზედ, ახალ გამართულ საუფლოსყოლო ღონისს სარდალ ავტორისს ტფილისში. მიწვეულ სტუმართა შორის ბრძანდებოდნენ: კავკასიის კორპუსის უფროსი თავ. ი. გ. ამილახვარი, ყველა საუფლოსყოლო მამულების უფროსი მღვირიანი თავ. ლ. ს. გალიცინი, კავკასიის სამსწავლო ოლქის მხრუჭელი კ. პ. იანიოვიკი, ტფილისის გუბერნიის თვალსადასაძილოს მარშალი თავ. კ. ი. მუხანბატიანი, ტფილისის კამენდანიტი ი. ნ. რტიგერი, ტფილისის პოლიციების უფროსი ლ. პ. მასტოვიკი, სამოსამართლო უწყებისა და მიწადამოქმედების სამინისტროს წარმომადგენელი, სხვა-და-სხვა სახელმწიფოს კონსულები და სხ. პარაკლისის გარდახდის შემდეგ სტუმრები მიწვეულ იქნენ ახალ სარდალს დასაუბრებლად, პურ-მარილის მისართმევედ

და საუფლოსყოლო მამულების ღონის დასაქმანებლად.

ქანა ეკატერინე ივანეს ასულმა სარაჯიშვილისმა წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების სასარგებლოდ მომავალ „ლატარია-აღვერისათვის“ შემოსწირა შემდეგი ნივთები: 1) ერთი ჩაის სერვიზი. 2) ორი ყვიცილების ვახა. 3) ხუთი საფურცელი. 4) ერთი სასურველი. 5) ორი პრესპაპი და 6) ერთი ქიქა.

ქალაქის გამგეობას განზრახვა აქვს მომავალ ხმისანთა საარჩევნო კრება დანიშნოს „ტფილისის სოხანისის“ სახალხოლო სადგომში, მხეილისს ქაზახედ. გერ-ჯერობით კიქის ყრახედ დასასწრებლად შესასვლელი მიუღებები 800 კაცს აუღია.

7 მაისმდის, მომავალ არჩევნებულ საკენჭო ყუთის დადგმის სურვილით ქართველთაგან ქალაქის გერეობისათვის გამოუცხადებიათ: თ. ვ. ს. მიქელაძეს, თ. ა. ზ. ჩოლოყაშვილს და მ. კ. ყვიფიანს.

ქალაქის გამგეობამ შეატყობინა სამკურნალო-სავეტერინარო ინსტიტუტის გ. ნ. სტეფენიანს, რომ 7 მაისიდან ნულარ მიიღებთ ავლანბრის საბავშვო საავადმყოფოში წითელი თვალისავფოვ ბავშვებს, რადგან თავ საავადმყოფოში ცხლა მარტო ყვიცილით ავადმყოფებულ უნდა იქმნენ მოთავსებულნი.

6 მაისს ქ. რიგაში გარდაცვლილი კავკასიის მთავარ-მართველის საგანგებო საქმეთა მიხეულე ნიკოლოზ ალექსის ძე დედდარიანი. განსვენებული სულით ავადმყოფობამ ბოლოს დროს და სამკურნალოდ ვაგზავს რიგას. მიკვლეულის ვაგამს იქვე მიამარტებენ მიწას.

გარის ხიდის შეკეთება უკვე დათმავრებულია და 5 მაისიდან ხალხი დადის კიდეც.

გარია. 6 მაისს განსვენებულ გენ.-მაიორის თავ. კონსტანტინე მინას ძის ერისთვის ცხედარი წაბსვენენ გარიდან სოფ. იკორთას. გამოსვენებას დაესწრნენ: კავკასიის კორპუსის უფროსი თავ. ი. გ. ამილახვარი, კავკასიის მე-2 მსჯოლდარტერების ყველა აფიცერი, გარის დამწესებულება ყველა მოსამხარეთე, განსვენებულის მრავალი ნათესავი და ნაცნობი, გარის სათადარიგო მიული რაზმი და სხვანი. ცხედარი დღის 11 საათზე გამოასვენეს. კუბო ხელ და ხელ მიმკონდათ განსვენებულის თანამსახურთა ხელკეთების. სახსწავლოდ სემინარიას რომ მიუხალოდნენ, იქ სემინარიის მოსწავლეები გამოეგებნენ მაგაობალოდ ვედნით, რომელიც მშობლის მიძინების ტახარში მისავენეს, სადაც განსვენებულს წესი აუგეს. კუბო მრავალის გვირგვინებით იყა შემკული.

ანისკოპოსი ალექსანდრე

(სამაოგრაფიო წერადა) 4 მარტს ამა წლისის შესრულდა 35 წელიწადი, რაც ეპისკოპოსად იქნა კურთხეული დიდდ პატრიკეული მწყემსთ-მთავარი ალექსანდრე,

რომლის დღესასწაულიც ამ 9 მაისისთვის არის გადაღებული.

ალექსანდრე ეპისკოპოსი დაიბადა 1824 წელს გარის მარაში და ამ ეხმად 73 წლისა. იგი შეღილა სოფლის მღვდლის მ. დავით ოქროპირისა. ალექსი ოქროპირისი, შეასრულა რა სწავლა გარის სასულიერო სასწავლებელში, დაიწყო სწავლა ტფილისის სასულიერო სემინარიაში, აქაც დაამთავრა იგი 1845 წ. და დეკველი იქნა ბერად ტფილისის პირველ-ხარისხიან ფერის-ცხელის მონასტერში და ჩართულ მონასტრის მათა შორის. იმავე წლის 18 აგვისტოს მიეცა მთავარ-ღიაკენობა და გაიჯანება ყაზანის სასულიერო აკადემიაში, სადაც 1846 წლიდან 1850 წლამდე სწავლობდა ღვთის მეტყველებისა, ფილოსოფიისა, ფიზიკა-მათემატიკისა, სიტყვიერებასა, სეკულესიო და საზოგადო სამოქალაქო ისტორიისა და აგრეთვე ბერძნულსა, ლათინურსა, გერმანულსა, ოსმალურსა, თათარულსა და არაბულ ენებს. ამ სწავლის დროსვე, 1849 წელს 6 ოქტომბერს, იგი ხელ-დასხმულ იქნა მღვდელ-მონაზონად და, 1850 წლის 9 ოქტომბერს, დამტკიცებულ ფერის-მეტყველების კანდიდატის ხარისხში.

აკადემიაში სწავლის დამთავრების შემდეგ მამა ალექსანდრეს, ყაზანის აკადემიის გამგეობის წინადადებისა და ქართველოს ექსარხოსის განკარგულებამ მამა ალექსანდრე და მამა ბაბოს განყოფილებაში სწავლება საღმრთო წერილისა და ლათინურის ნებისა, ხოლო უფროსი კლასებში მხეობრივ ღვთის-მეტყველებისა და არქეოლოგიისა. ამ საქმეს ადგა იგი 1851 წლის 15 თებერვლიდან იმავე წლის 27 ივნისამდე. ამ მკორხნოვან ყოფნის შემდეგ სემინარიაში იგი უწოდეს სინოდის ბრძანებით ალექსანდრეს ზედამხედველად და იმავე მიერდა აფხაზეთის ეპისკოპოსის მღვდელ-მსახურთა შორის მღვდელ-მონაზონა მიიქვე 1851 წლის 21 სექტემბერს ითაქების ამავე ხანს. 1851 წლის 28 ივლისიდან 28 სექტემბრამდე, იგი დროებით ასრულდებოდა თანამდებობას ქუთათის სასულიერო სასწავლებლის ინსპექტორისა და სამაზრო სასწავლებლის უფროსი განყოფილება მსწავლელებისსა. აფხაზეთის ილიოში დაარსებულ სასწავლებელთა წარმატებისთვის ისეთი გულ-მოადინებობა გამოჩინა, რომ პირდალ მამონდელმა საქართველოს ექსარხოსისა, მიტროპოლიტმა ისილორემ, 1851 წლის 8 მაისს, „ნაბედრეიკით“ დააჯილდოვა, ხოლო წლის თავზედ, 1853 წლის 7 თებერვლს, მის მიერ აფხაზეთა სასულიერო სასწავლებლის სასარგებლოდ ვაწეულ წყაროლებით-სათვის, უწმიდესმა სინოდმა თავისი მადლობა გამოუცხადა.

სამხედრო გარემოებათა გამო 1854 წლიდან აფხაზეთა სასულიერო სასწავლებელი გაუქმდა და მ. ალექსანდრე ამ წლის 3 მაისს ქუთათის სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველია და უფროს განყოფილება მსწავლელების თანამდებობის აღმასრულებლად დანიშნა და ამ თანამდებობას ასრულდებოდა 1855 წლის 26 იანვრამდე. ამავე

დროს, 1854 წლის 9 დეკემბრიდან 1855 წლის 3 მარტამდე, იმერეთის განსვენებულ ეპისკოპოსის ევთიმეს განკარგულებით იგი დანიშნა გენერალის პირველ-ხარისხიან მონასტრის წინამძღვრად, 1855 წლის 30 ნოემბერს-კი ებოძა აფხაზეთის საარქიეო კათედრის ილუმინობა. ამავე დროს მან გამოჩინა დიდი გულ-უხეობა ქველ-მოქმედების საქმეში და ქუთათის სასულიერო სასწავლებლის დარბაზს და ხელ-მოკლედ მოსწავლევებს ფულად დახმარება აღმოუჩინა, ხოლო წლის თავზედ, 1856 წლის თებერვლის თვეში სვეტსკოლის დამტკიცებულ გენერალ-სახლმთავარ სასარგებლოდ წილწულში ოკი თუმინი შესწირა იმ დრომდე, ვიდრე ომი გასტანსო. 1856 წლის 26 იანვრამდე, ჯეჟმიდესის სინოდის ბრძანებით, აფხაზეთის ეპისკოპოსის გერმანე კათედრზედ გადადევნეს და აფხაზეთის ეპარქიას 1858 წლის იანვრის თვეზედ არჩიანდრეტე ალექსანდრე განაგებდა. 1859 წლის 2 მაისს უმაღლესის სიგელით ებოძა ორდენი წმ. ანასის მესამე ხარისხისა, ხოლო 1862 წლის 4 მარტს ტფილისის სიონის საკათედრო ტახარში ხელ-დასხმულ იქნა აფხაზეთის კათედრის ეპისკოპოსად.

1867 წლის 5 აგვისტოს მან განახლა თავისი ხარჯით ძველი ტახარი, სულზედგან 2 ვერსის მანძილზედ მდებარე, რისათვისაც მისმა იმპერატორებთან უდიდებულესობამ მადლობა გამოუცხადა. 1868 წლის 31 მარტს გულ-მოადინე მასა-ხარისა გამო ეპისკოპოსის ალექსანდრეს ებოძა ორდენი წმ. ვლადიმირის მესამე ხარისხისა. ამავე წლის 14 ივნისს პატრიკეულმა ეპისკოპოსმა ალექსანდრემ განახალა ქ. სოხუმს ახლო, ზღვის ნაპირას, ქვეთ-მონაზონა მიიქვე 1851 წლის 21 სექტემბერს ითაქების ამავე ხანს. 1851 წლის 28 ივლისიდან 28 სექტემბრამდე, იგი დროებით ასრულდებოდა თანამდებობას ქუთათის სასულიერო სასწავლებლის ინსპექტორისა და სამაზრო სასწავლებლის უფროსი განყოფილება მსწავლელებისსა. აფხაზეთის ილიოში დაარსებულ სასწავლებელთა წარმატებისთვის ისეთი გულ-მოადინებობა გამოჩინა, რომ პირდალ მამონდელმა საქართველოს ექსარხოსისა, მიტროპოლიტმა ისილორემ, 1851 წლის 8 მაისს, „ნაბედრეიკით“ დააჯილდოვა, ხოლო წლის თავზედ, 1853 წლის 7 თებერვლს, მის მიერ აფხაზეთა სასულიერო სასწავლებლის სასარგებლოდ ვაწეულ წყაროლებით-სათვის, უწმიდესმა სინოდმა თავისი მადლობა გამოუცხადა.

სამხედრო გარემოებათა გამო 1854 წლიდან აფხაზეთა სასულიერო სასწავლებელი გაუქმდა და მ. ალექსანდრე ამ წლის 3 მაისს ქუთათის სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველია და უფროს განყოფილება მსწავლელების თანამდებობის აღმასრულებლად დანიშნა და ამ თანამდებობას ასრულდებოდა 1855 წლის 26 იანვრამდე. ამავე

დროს, 1854 წლის 9 დეკემბრიდან 1855 წლის 3 მარტამდე, იმერეთის განსვენებულ ეპისკოპოსის ევთიმეს განკარგულებით იგი დანიშნა გენერალის პირველ-ხარისხიან მონასტრის წინამძღვრად, 1855 წლის 30 ნოემბერს-კი ებოძა აფხაზეთის საარქიეო კათედრის ილუმინობა.

ამავე დროს მან გამოჩინა დიდი გულ-უხეობა ქველ-მოქმედების საქმეში და ქუთათის სასულიერო სასწავლებლის დარბაზს და ხელ-მოკლედ მოსწავლევებს ფულად დახმარება აღმოუჩინა, ხოლო წლის თავზედ, 1856 წლის თებერვლის თვეში სვეტსკოლის დამტკიცებულ გენერალ-სახლმთავარ სასარგებლოდ წილწულში ოკი თუმინი შესწირა იმ დრომდე, ვიდრე ომი გასტანსო. 1856 წლის 26 იანვრამდე, ჯეჟმიდესის სინოდის ბრძანებით, აფხაზეთის ეპისკოპოსის გერმანე კათედრზედ გადადევნეს და აფხაზეთის ეპარქიას 1858 წლის იანვრის თვეზედ არჩიანდრეტე ალექსანდრე განაგებდა. 1859 წლის 2 მაისს უმაღლესის სიგელით ებოძა ორდენი წმ. ანასის მესამე ხარისხისა, ხოლო 1862 წლის 4 მარტს ტფილისის სიონის საკათედრო ტახარში ხელ-დასხმულ იქნა აფხაზეთის კათედრის ეპისკოპოსად.

1867 წლის 5 აგვისტოს მან განახლა თავისი ხარჯით ძველი ტახარი, სულზედგან 2 ვერსის მანძილზედ მდებარე, რისათვისაც მისმა იმპერატორებთან უდიდებულესობამ მადლობა გამოუცხადა. 1868 წლის 31 მარტს გულ-მოადინე მასა-ხარისა გამო ეპისკოპოსის ალექსანდრეს ებოძა ორდენი წმ. ვლადიმირის მესამე ხარისხისა. ამავე წლის 14 ივნისს პატრიკეულმა ეპისკოპოსმა ალექსანდრემ განახალა ქ. სოხუმს ახლო, ზღვის ნაპირას, ქვეთ-მონაზონა მიიქვე 1851 წლის 21 სექტემბერს ითაქების ამავე ხანს. 1851 წლის 28 ივლისიდან 28 სექტემბრამდე, იგი დროებით ასრულდებოდა თანამდებობას ქუთათის სასულიერო სასწავლებლის ინსპექტორისა და სამაზრო სასწავლებლის უფროსი განყოფილება მსწავლელებისსა. აფხაზეთის ილიოში დაარსებულ სასწავლებელთა წარმატებისთვის ისეთი გულ-მოადინებობა გამოჩინა, რომ პირდალ მამონდელმა საქართველოს ექსარხოსისა, მიტროპოლიტმა ისილორემ, 1851 წლის 8 მაისს, „ნაბედრეიკით“ დააჯილდოვა, ხოლო წლის თავზედ, 1853 წლის 7 თებერვლს, მის მიერ აფხაზეთა სასულიერო სასწავლებლის სასარგებლოდ ვაწეულ წყაროლებით-სათვის, უწმიდესმა სინოდმა თავისი მადლობა გამოუცხადა.

1869 წლის 30 მაისს ყოვლად უმაღლესდღესი გერმანტი მიხეტე-ბულთოსისა გამო დათმობილი იქნა და იმის ადგილას ქარლ-კასტის ეპარქიის ქორეპისკოპოსად, გარის ეპისკოპოსად უმაღლესად დანიშნა ყოვლად უმაღლესდღესი ალექსანდრე და იმავე წლის 30 ოქტომბერს პატრიკეულთა ეპისკოპოსის თავედამარტობით შემდგარს კომიტეტს მიერდა ქართლის დაბადების განხილვა და შესწორება.

1871 წლის 22 ოქტომბერს გულ-მოადინე მასა-ხარისა და მისდ მინდობით თანამდებობათა წარმომადგენელ რეალუბისათვის ეპისკოპოსს ალექსანდრეს ყოვლად უმაღლესად დანიშნა და ამ თანამდებობას ასრულდებოდა 1875 წლის 26 იანვრამდე. ამავე

1878 წელს 27 ოქტომბერს მის უმაღლესობის კავკასიის მმართველ დიდის მთავრის მიერ იგი დამტკიცებულ იქნა კავკასიაში ბართოლომე მღვდელთა სასწავლებლის აღმადგენელ საზოგადოების სასულიერო კო-

